

VMRG VOORWAARDEN

Algemene leverings- en betalingsvoorwaarden uitgegeven door de Vereniging Metalen Ramen en Gevelbranche (VMRG),
gedeponeerd ter Griffie van de Rechtbank te Utrecht op 5 december 2011 / aktenummer 11/265

Uitgave van de VMRG, Einsteinbaan 1, 3439 NJ Nieuwegein.
©VMRG

Artikel 1: Toepasselijkheid

- 1.1. Deze voorwaarden zijn van toepassing op alle aanbiedingen die leden van de Vereniging Metalen Ramen en Gevelbranche (verder te noemen VMRG) doen, op alle overeenkomsten die zij sluiten en op alle overeenkomsten die hiervan het gevolg kunnen zijn. De aanbieder/leverancier is het VMRG-lid dat deze voorwaarden gebruikt. Deze wordt aangeduid als opdrachtnemer of verkoper. De wederpartij wordt aangeduid als opdrachtgever of koper.
- 1.2. De aanbieder/leverancier is lid van de Vereniging Metalen Ramen en Gevelbranche (VMRG) en voert haar werkzaamheden uit geheel conform de VMRG- Kwaliteitseisen en Adviezen^o zoals die gelden ten tijde van het opstellen van de offerte en voldoet aan alle voorwaarden die beschreven staan in het VMRG-Keurmerk.
- 1.3. Deze algemene voorwaarden mogen alleen van toepassing worden verklaard op overeenkomsten tussen VMRG-leden en hun opdrachtgevers.
- 1.4. Eventuele afwijkingen van deze algemene voorwaarden gelden slechts wanneer deze schriftelijk door opdrachtnemer aan opdrachtgever zijn bevestigd.

Artikel 2: Aanbiedingen

- 2.1. Alle aanbiedingen zijn vrijblijvend.
- 2.2. Als opdrachtgever aan opdrachtnemer gegevens, tekeningen enz. verstrekt, mag opdrachtnemer uitgaan van de juistheid hiervan en zal hij deze bij het opstellen van zijn aanbieding gebruiken. Opdrachtnemer zal opdrachtgever echter wel wijzen op de voor hem redelijkerwijs kenbare en voor het werk relevante:
  - a. onjuistheden in de opgedragen werkzaamheden;
  - b. onjuistheden in de door opdrachtgever verlangde werkwijzen en constructies;
  - c. gebreken van de (on)roerende zaak waaraan het werk wordt verricht;
  - d. gebreken in of ongeschiktheid van materialen of hulpmiddelen die door opdrachtgever ter beschikking zijn gesteld;
  - e. onjuistheden in de door of namens opdrachtgever verstrekte gegevens;
  - f. onjuistheden en gebreken, zoals in bovenstaande punten genoemd, voor zover deze zich voor of tijdens de uitvoering van het werk aan opdrachtnemer openbaren en opdrachtnemer ter zake kundig moet worden geacht.

Artikel 3: Rechten van intellectuele eigendom

- 3.1. Tenzij uitdrukkelijk schriftelijk anders is overeengekomen, behoudt opdrachtnemer de auteursrechten en alle rechten van industriële eigendom op de door hem gedane aanbiedingen, verstrekte ontwerpen, afbeeldingen, tekeningen, berekeningen, (proef)modellen, programmatuur enz.
- 3.2. De rechten op de in lid 1 genoemde gegevens blijven eigendom van opdrachtnemer ongeacht of aan opdrachtgever voor de vervaardiging ervan kosten in rekening zijn gebracht. Deze gegevens mogen zonder uitdrukkelijke toestemming van opdrachtnemer niet gekopieerd, gebruikt of aan derden getoond worden.
- 3.3. Opdrachtgever garandeert dat geen gegevens over de door opdrachtnemer gekozen detaillering, gebruikte fabricage- en/of constructiemethode, zonder voorafgaande uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van opdrachtnemer worden gekopieerd, aan derden worden getoond, bekendgemaakt of gebruikt.
- 3.4. Bij overtreding van de bepalingen 3.2. en 3.3. is opdrachtgever aan opdrachtnemer een boete verschuldigd van € 25.000,- per overtreding. Deze boete kan naast schadevergoeding op grond van de wet worden gevorderd.

Artikel 4: Adviezen, ontwerpen en materialen

- 4.1. Opdrachtgever kan geen rechten ontleen aan adviezen en informatie die hij van opdrachtnemer krijgt, als deze geen directe betrekking hebben op de feitelijke opdracht.
- 4.2. Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de door of namens hem gemaakte tekeningen, berekeningen en overige door hem verstrekte gegevens en voor de functionele geschiktheid van de door of namens hem voorgeschreven materialen, applicatiemethode en oppervlaktebehandeling.
- 4.3. Opdrachtgever vrijwaart opdrachtnemer voor elke aanspraak van derden met betrekking tot het gebruik van door of namens opdrachtgever verstrekte tekeningen, berekeningen, materialen, monsters, modellen, en dergelijke.
- 4.4. Opdrachtgever mag de materialen die opdrachtnemer wil gebruiken vóórdat deze verwerkt worden, voor eigen rekening (laten) onderzoeken. Als opdrachtnemer hierdoor schade lijdt, komt deze voor rekening van opdrachtgever.

Artikel 5: Levertijd en/of uitvoeringsperiode

- 5.1. De levertijd en/of uitvoeringsperiode van de gehele leverantie, het gehele werk, de deelwerkzaamheden of de deelleveranties, worden door opdrachtnemer bij benadering vastgesteld.
- 5.2. Bij de vaststelling van de levertijd en/of uitvoeringsperiode gaat opdrachtnemer ervan uit dat hij de opdracht kan uitvoeren onder de omstandigheden die hem op dat moment bekend zijn.
- 5.3. De levertijd en/of uitvoeringsperiode gaat in wanneer over alle technische details overeenstemming is bereikt, alle noodzakelijke gegevens, definitieve tekeningen enz. in het bezit zijn van opdrachtnemer, de overeengekomen (termijn)betaling is ontvangen én aan de noodzakelijke voorwaarden voor de uitvoering van de opdracht is voldaan.
- 5.4. a. Als er sprake is van andere omstandigheden dan die welke opdrachtnemer bekend waren toen hij de levertijd en/of uitvoeringsperiode vaststelde, kan opdrachtnemer de levertijd en/of uitvoeringsperiode verlengen met de tijd die nodig is om de opdracht onder deze omstandigheden uit te voeren. Als de werkzaamheden niet in de planning van opdrachtnemer kunnen worden ingepast, zullen deze worden uitgevoerd zodra zijn planning dit toelaat.
b. Als er sprake is van meerwerk wordt de levertijd en/of uitvoeringsperiode verlengd met de tijd die nodig is om de materialen en onderdelen daarvoor te (laten) leveren en om het meerwerk te verrichten. Als het meerwerk niet in de planning van opdrachtnemer kan worden ingepast, zullen de werkzaamheden worden uitgevoerd zodra de planning dit toelaat.
c. Als er sprake is van gerechtvaardigde opschorting van verplichtingen door opdrachtnemer, wordt de levertijd en/of uitvoeringsperiode verlengd met de duur van de opschorting. Als voortzetting van de werkzaamheden niet in de planning van opdrachtnemer kan worden ingepast, zullen de werkzaamheden worden uitgevoerd zodra de planning dit toelaat.
- 5.5. Bij een aan opdrachtnemer toerekenbare overschrijding van de overeengekomen termijn van (op)levering, verbeurt opdrachtnemer jegens opdrachtgever een boete van € 35,- exclusief omzetbelasting, per werkbare werkdag als bedoeld in artikel 11 lid 2.

Artikel 6: Risico-overgang

- 6.1. Bij koop zonder montage, vindt levering plaats af fabriek, "ex works", conform Incoterms 2000; het risico van de zaak gaat over op het moment dat verkoper deze ter beschikking stelt aan koper.

- 6.2. Ongeacht het bepaalde in het vorige lid kunnen koper en verkoper overeenkomen dat verkoper voor het transport zorgt. Het risico van opslag, laden, transport en lossen rust ook in dat geval op koper. Koper kan zich tegen deze risico's verzekeren.

Artikel 7: Prijswijziging

- 7.1. Als er zich na de datum waarop de overeenkomst is gesloten prijsverhogingen, voordoen, bijvoorbeeld door veranderende wet- en regelgeving van de overheid, en de nakoming van de overeenkomst is door opdrachtnemer nog niet voltooid, dan mag opdrachtnemer een stijging in de prijsbepalende factoren doorberekenen aan opdrachtgever.
- 7.2. De in lid 1 genoemde prijsverhoging wordt berekend aan de hand van de stijging van het CBS indexcijfer "producentenprijzen 25.12.0000 Deuren en ramen, van metaal", door het Centraal Bureau voor de Statistiek op de meest recente tijdsbasis vastgesteld.

Artikel 8: Onuitvoerbaarheid van de opdracht

- 8.1. Opdrachtnemer heeft het recht de nakoming van zijn verplichtingen op te schorten, als hij door omstandigheden, die bij het sluiten van de overeenkomst niet te verwachten waren en die buiten zijn invloedssfeer liggen, tijdelijk verhinderd is zijn verplichtingen na te komen.
- 8.2. Onder omstandigheden die niet door opdrachtnemer te verwachten waren en die buiten zijn invloedssfeer liggen, worden onder andere verstaan de omstandigheid dat leveranciers en/of onderaannemers niet of niet tijdig voldoen aan hun verplichtingen jegens de opdrachtnemer, het weer, aardbevingen, brand, verlies of diefstal van gereedschappen, het verloren gaan van te verwerken materialen, wegblokkades, stakingen of werkonderbrekingen en import of handelsbeperkingen.
- 8.3. Opdrachtnemer is niet bevoegd tot opschorting als nakoming blijvend onmogelijk is, of als een tijdelijke onmogelijkheid meer dan zes maanden heeft geduurd. De overeenkomst kan dan worden ontbonden voor dat deel van de verplichtingen dat nog niet is nagekomen. Partijen hebben in dat geval geen recht op vergoeding van de als gevolg van de ontbinding geleden of nog te lijden schade.

Artikel 9: Omvang van het werk

- 9.1. Opdrachtgever moet ervoor zorgen dat de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke toestemmingen, waaronder alle vergunningen, ontheffingen en andere beschikkingen die noodzakelijk zijn om het werk uit te voeren, tijdig verkregen zijn.
- 9.2. In de prijs van het werk zijn niet begrepen:
- de kosten voor grond-, hei-, hak-, breek-, beton-, funderings-, metsel-, timmer-, tegel-, stukadoors-, schilder-, behangers-, steiger-, herstelwerk of ander bouwkundig werk en werkzaamheden aan cv-installaties en dergelijke;
  - de kosten voor aansluiting van gas-, water-, elektriciteit- of andere infrastructurele voorzieningen;
  - de kosten ter voorkoming of beperking van schade aan, op of bij het werk aanwezige zaken;
  - de kosten van afvoer van materialen, bouwstoffen of afval;
  - de kosten van verticaal transport op de bouwplaats.
- 9.3. In de prijs is tevens niet begrepen het leveren en aanbrengen van bevestigingsmiddelen, zoals ankerrails, schroefhuizen en invoegers, alsmede van stelregels en overige voorzieningen, die noodzakelijk zijn voor de montage van zaken.

Artikel 10: Wijzigingen in het werk

- 10.1. Wijzigingen in het werk resulteren in ieder geval in meer- of minderwerk als:
- er sprake is van een wijziging in het ontwerp of bestek;
  - de door opdrachtgever verstrekte informatie niet overeenstemt met de werkelijkheid;
  - de in het werk gemeten toleranties niet overeenkomen met de daarover gemaakte afspraken.
- 10.2. Meerwerk wordt berekend op basis van de waarde van de prijsbepalende factoren die geldt op het moment dat het meerwerk wordt verricht. Minderwerk wordt verrekend op basis van de waarde van de prijsbepalende factoren die gold op het moment van het sluiten van de overeenkomst.

Artikel 11: Uitvoering van het werk

- 11.1. Opdrachtgever zorgt ervoor dat:
- conform de eisen uit nationale en eventueel internationale Wet- en Regelgeving ter zake arbeidsomstandigheden bij aanvang van het werk, alle noodzakelijke veiligheidsvoorzieningen - zoals bijvoorbeeld vangnetten, randbeveiligingen, bevestigingspunten voor vanglijnen, afzettingen van onderliggende terreinen of werkvloeren -

- zijn getroffen en gedurende het werk worden gehandhaafd. Hierdoor wordt zorg gedragen voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden voor de monteurs;
  - de monteurs in de gelegenheid gesteld worden om direct na aankomst op de bouwplaats met hun werkzaamheden te beginnen;
  - de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd tijdens de normale werkuren.
  - de toegangswegen tot de bouwplaats of waar de goederen dan ook moeten worden afgeleverd, geschikt zijn voor de transportvoertuigen van opdrachtnemer;
  - de aangewezen bouwplaats geschikt is voor montage en er, naar het oordeel van opdrachtnemer, op de bouwplaats, en binnen de eventueel aanwezige afrastering, voldoende ruimte is voor het plaatsen van opslagruimte;
  - er rondom het betrokken gebouw of object een voor het gebruik van mobiele kranen geschikte, berijdbare verharding aanwezig is, evenals een geëgaliseerde grondstrook met een minimum breedte van 5 meter;
  - er binnen een afstand van 50 meter tot de werkplek voldoende aansluitmogelijkheden zijn voor water, verlichting en elektriciteit, waarbij de elektrische aansluiting geschikt moet zijn voor 230/380 volt, met een toereikend vermogen;
  - er op voldoende plaatsen in het bouwwerk zuivere en duidelijk zichtbare As-lijnen en peilmaten zijn aangebracht.
  - er op de bouwplaats geschikte behuizing(en) en/of andere voorzieningen zoals toilet- en wasgelegenheid aanwezig zijn voor het personeel van opdrachtnemer en alle andere eventueel door opdrachtnemer voor de montage tewerkgestelde personen, e.e.a. naar genoegen van opdrachtnemer en in overeenstemming met de Arbeidsomstandighedenwet.
- 11.2. Als er sprake is van onwerkbare omstandigheden waaronder begrepen onwerkbaar weer, wordt de levertijd en/of uitvoeringsperiode van opdrachtnemer verlengd met de als gevolg van de onwerkbare omstandigheden ontstane stagnatietijd.

Onder onwerkbare omstandigheden worden onder andere verstaan:

alle omstandigheden, waaronder begrepen onwerkbaar weer (zoals neerslag, wind en vorst), die er de oorzaak van zijn dat er een (onveilige) werksituatie ontstaat die niet voldoet aan het VMRG V&G-plan Gevelbouw, dan wel dat daardoor het werk niet kan worden gerealiseerd conform de VMRG-Kwaliteitseisen en Adviezen^o.

Dagen waarop er sprake is van onwerkbare omstandigheden zullen door opdrachtnemer als onwerkbare werkdagen worden beschouwd.

Onder onwerkbare werkdagen worden verstaan:

werkdagen, respectievelijk halve werkdagen, waarop door omstandigheden buiten de verantwoordelijkheid van opdrachtnemer gedurende ten minste vijf uren, respectievelijk ten minste twee uren, door het grootste deel van de tewerkgestelde personen of machines niet kon worden gewerkt.

- 11.3. Opdrachtnemer aanvaardt geen aansprakelijkheid voor bijvoorbeeld voorzieningen, middelen, materialen, hulpmaterialen, machines, steigers, stellages, voertuigen, liften, ladders en dergelijke, die door opdrachtgever zelf ter beschikking zijn gesteld. Opdrachtgever staat ervoor in dat deze voorzieningen voldoen aan de van overheidswege voorgeschreven (bouw)veiligheidseisen en zal opdrachtnemer vrijwaren voor enige aanspraken van derden terzake schade die is ontstaan door het gebruik van de hiervoor genoemde voorzieningen.
- 11.4. Opdrachtgever is aansprakelijk voor alle schade als gevolg van verlies, diefstal, verbranding of beschadiging van gereedschappen, materialen en andere zaken van opdrachtnemer die zich bevinden op de plaats waar de werkzaamheden worden verricht of, wanneer dit een andere locatie betreft, waar deze al dan niet tijdelijk worden opgeslagen.
- 11.5. Wanneer opdrachtgever zijn verplichtingen zoals omschreven in de vorige leden niet nakomt en daardoor vertraging in de uitvoering van de werkzaamheden ontstaat, zullen de werkzaamheden worden uitgevoerd zodra de planning van opdrachtnemer dit toelaat. Daarnaast is opdrachtgever aansprakelijk voor alle daaruit voortvloeiende schade.

Artikel 12: Oplevering van het werk

- 12.1. Onder oplevering wordt in dit artikel verstaan, het door opdrachtnemer conform artikel 12.2. geheel of gedeeltelijk opleveren van het werk aan diens contractuele wederpartij/opdrachtgever.
- 12.2. Het werk, of overeenkomstig het bestek een gedeelte van het werk, wordt als opgeleverd beschouwd wanneer:
- opdrachtgever het werk geheel of voor het betreffende deel heeft goedgekeurd;
  - het werk door opdrachtgever of een derde in gebruik is genomen.
  - opdrachtnemer schriftelijk aan opdrachtgever heeft meegedeeld dat het werk is voltooid en opdrachtgever niet binnen 14 dagen na de mededeling schriftelijk kenbaar heeft gemaakt, of het werk al dan niet is goedgekeurd;
  - opdrachtgever het werk niet goedkeurt op grond van kleine gebreken of ontbrekende onderdelen die binnen een redelijke termijn kunnen worden hersteld of nageleverd en die ingebruikname van het werk niet in de weg staan.

- 12.3. Keurt opdrachtgever het werk dan wel een deel of delen van het werk niet goed, dan is hij verplicht dit onder opgave van redenen schriftelijk kenbaar te maken aan opdrachtnemer binnen de sub 12.2 lid c genoemde termijn.
- 12.4. Keurt opdrachtgever het werk dan wel een deel of delen van het werk terecht niet goed, dan zal hij opdrachtnemer in de gelegenheid stellen de afgekeurde delen van het werk opnieuw op te leveren. De bepalingen van dit artikel zijn daarop opnieuw van toepassing.
- 14.7. Opdrachtgever moet opdrachtnemer in alle gevallen de gelegenheid bieden een eventueel gebrek te herstellen of een defect (onder)deel te vervangen. Opdrachtgever zal opdrachtnemer het gebruik van energie, hijs-, hef- en transportwerktuigen, steigers, glazenwasinstallaties en dergelijke om niet toestaan.
- 14.8. De garantie gaat pas in wanneer opdrachtgever ten opzichte van opdrachtnemer aan al zijn verplichtingen heeft voldaan. Indien sprake is van opschorting van de ingangsdatum van de garantie, wordt de einddatum van de garantie niet gewijzigd.

Artikel 13: Aansprakelijkheid

- 13.1. Opdrachtnemer is aansprakelijk voor schade die opdrachtgever lijdt en die het gevolg is van een aan opdrachtnemer toe te rekenen tekortkoming. Voor vergoeding komt echter alleen in aanmerking die schade waartegen opdrachtnemer verzekerd is, dan wel redelijkerwijs verzekerd had behoren te zijn.
- 13.2. Als het voor opdrachtnemer ten tijde van het aangaan van de overeenkomst niet of niet tegen redelijke condities mogelijk is een verzekering als bedoeld in lid 1 af te sluiten of tijdens de uitvoering van het aangenomen werk wordt toegebracht aan zaken waaraan wordt gewerkt, of aan zaken die zich bevinden in de nabijheid van de plaats waar gewerkt wordt.
- 13.3. Niet voor vergoeding in aanmerking komen:
- bedrijfsschade, waaronder bijvoorbeeld stagnatieschade en gederfde winst;
  - opzichtschaade. Onder opzichtschaade wordt onder andere verstaan schade die door of tijdens de uitvoering van het aangenomen werk wordt toegebracht aan zaken waaraan wordt gewerkt, of aan zaken die zich bevinden in de nabijheid van de plaats waar gewerkt wordt.

Artikel 14: Garantie

- 14.1. Opdrachtnemer staat voor een periode van vijf jaar na (op)levering in voor de goede uitvoering van de overeengekomen prestatie.
- 14.2. In afwijking van de in lid 1 genoemde periode van 5 jaar, zal de garantietermijn op ventilatieroosters en hang- en sluitwerk 1 jaar bedragen.
- 14.3. Gebruikt opdrachtnemer bij de uitvoering van zijn prestatie door derden toegeleverde materialen of diensten dan strekt de garantie van opdrachtnemer aan opdrachtgever zich in geen geval verder uit dan tot de garantie die opdrachtnemer verkrijgt van deze derden.
- 14.4. Bestaat de overeengekomen prestatie uit aanneming van werk dan staat opdrachtnemer voor de in lid 1 genoemde periode in voor de deugdelijkheid van de geleverde constructie en de gebruikte materialen, mits hij vrij was in de keuze daarvan. Als blijkt dat de geleverde constructie of de gebruikte materialen niet deugdelijk zijn, zal opdrachtnemer deze naar zijn keuze herstellen of vervangen.
- 14.5. Bestaat de overeengekomen prestatie alleen uit levering van een zaak dan staat opdrachtnemer gedurende de in lid 1 c.q. lid 2 genoemde periode in voor de deugdelijkheid van de geleverde zaak.

Als blijkt dat de levering niet deugdelijk is geweest, dan moet de zaak binnen een redelijke termijn franco door de opdrachtgever aan opdrachtnemer worden teruggezonden. Daarna zal opdrachtnemer de keuze maken of hij:

- de zaak herstelt;
- de zaak vervangt;

De eventueel gemaakte reis-, verblijf- en/of transportkosten komen, evenals de kosten van de- en montage, voor rekening van opdrachtgever.

- 14.6. Indien de kosten van vervanging of herstel voor rekening van opdrachtnemer komen, zal het door opdrachtnemer te vergoeden bedrag beperkt zijn tot maximaal dat deel van het factuurbedrag (exclusief omzetbelasting) dat betrekking heeft op de vervaardigings- en montagekosten van het te herstellen of te vervangen onderdeel.

De verdeling van de vervaardigings- en montagekosten van de onderdelen is, tenzij anders overeengekomen, in procenten van de gefactureerde aanneemsom als volgt:

a. profielen en plaatwerk	30%
b. oppervlaktebehandeling	10%
c. afdichtingen	5%
d. glas en panelen	20%
e. hang- en sluitwerk e.d.	10%

Voor de kosten van montage wordt een vast percentage van 10% van het factuurbedrag gerekend, d.w.z. dat de genoemde percentages van het factuurbedrag elk met 10% worden verminderd.

Artikel 15: Reclames

Opdrachtgever kan op een gebrek in de prestatie geen beroep meer doen, als hij niet binnen 30 dagen nadat hij het gebrek heeft ontdekt of redelijkerwijs had behoren te ontdekken, schriftelijk bij opdrachtnemer heeft gereclameerd.

Artikel 16: Niet nagekomen verplichtingen door opdrachtgever

- 16.1. Als opdrachtnemer bereid en in staat is zijn verplichtingen uit de overeenkomst na te komen, maar zijn nakoming verhinderd wordt door een oorzaak die binnen de risicosfeer van opdrachtgever ligt en die aan hem kan worden toegerekend, dan is opdrachtgever aansprakelijk voor de door opdrachtnemer gemaakte kosten, gederfde rente en geleden schade.
- 16.2. Niet afgenomen zaken worden na het verstrijken van de levertijd en/of uitvoeringsperiode van de gehele leverantie, het gehele werk, de deelwerkzaamheden of de deelleveranties, voor rekening en risico van opdrachtgever opgeslagen en blijven aan hem ter beschikking staan. Opdrachtnemer mag altijd gebruikmaken van de beschikking van artikel 6:90 BW.

Artikel 17: Betaling

- 17.1. Betaling wordt gedaan op de plaats van vestiging van opdrachtnemer of op een door opdrachtnemer aangewezen rekening.
- 17.2. Tenzij anders overeengekomen vindt betaling als volgt plaats:
- bij balieoverkoop contant;
  - als termijnbetaling is overeengekomen:
    - 30% van de totale prijs bij opdracht;
    - 30% van de totale prijs bij aanvang van de productie;
    - 30% van de totale prijs na aanvoer van het materiaal;
    - 10% van de totale prijs bij oplevering;
  - in alle overige gevallen binnen 30 dagen na factuurdatum.

17.3. Ongeacht de overeengekomen betalingscondities is opdrachtgever verplicht op verzoek van opdrachtnemer een naar diens oordeel voldoende zekerheid voor betaling te verstrekken. Als opdrachtgever hier niet binnen de gestelde termijn aan voldoet, raakt hij direct in verzuim. Opdrachtnemer heeft in dat geval het recht de overeenkomst te ontbinden en zijn schade op opdrachtgever te verhalen.

17.4. Het recht van opdrachtgever om zijn vorderingen op opdrachtnemer te verrekenen is uitgesloten, tenzij er sprake is van faillissement van opdrachtnemer.

17.5. De volledige vordering tot betaling is onmiddellijk opeisbaar als:

- a. een betalingstermijn is overschreden;
- b. opdrachtgever failliet is gegaan of surseance van betaling aanvraagt;
- c. beslag op zaken of vorderingen van opdrachtgever wordt gelegd;
- d. opdrachtgever (rechtspersoon) wordt ontbonden of geliquideerd;
- e. opdrachtgever (natuurlijk persoon) onder curatele wordt gesteld of overlijdt.

17.6. Wanneer betaling niet heeft plaatsgevonden binnen de overeengekomen betalingstermijn, is opdrachtgever direct rente aan opdrachtnemer verschuldigd. De rente bedraagt minimaal 10% per jaar, maar is gelijk aan de wettelijke rente als deze hoger is. Bij de renteberekening wordt een gedeelte van de maand gezien als een volle maand.

17.7. Wanneer betaling niet heeft plaatsgevonden binnen de overeengekomen betalingstermijn is opdrachtgever aan opdrachtnemer alle buitengerechtelijke kosten verschuldigd met een minimum van € 50,-.

De kosten worden berekend op basis van de volgende tabel:

over de eerste € 3.000,-	15%
over het meerdere tot € 6.000,-	10%
over het meerdere tot € 15.000,-	8%
over het meerdere tot € 60.000,-	5%
over het meerdere vanaf € 60.000,-	3%

Als de werkelijk gemaakte buitengerechtelijke kosten hoger zijn dan uit bovenstaande berekening volgt, zijn de werkelijk gemaakte kosten verschuldigd.

17.8. Als opdrachtnemer in een gerechtelijke procedure in het gelijk wordt gesteld, komen alle kosten die hij in verband met deze procedure heeft moeten maken voor rekening van opdrachtgever.

Artikel 18: Eigendomsvoorbehoud en pandrecht

18.1. Na levering blijft opdrachtnemer eigenaar van geleverde zaken zolang opdrachtgever:

- a. tekortschiet of tekort zal schieten in de nakoming van zijn verplichtingen uit deze overeenkomst of andere gelijksoortige overeenkomsten;
- b. voor verrichte of nog te verrichten werkzaamheden uit zodanige overeenkomsten niet betaalt of zal betalen;
- c. vorderingen die voortvloeien uit het niet nakomen van bovengenoemde overeenkomsten, zoals schade, boete, rente en kosten, niet heeft voldaan.

18.2. Zolang er op geleverde zaken een eigendomsvoorbehoud rust, mag opdrachtgever deze buiten zijn normale bedrijfsuitoefening niet bezwaren.

18.3. Nadat opdrachtnemer zijn eigendomsvoorbehoud heeft ingeroepen, mag hij de geleverde zaken terughalen. Opdrachtgever staat opdrachtnemer toe de plaats te betreden waar deze zaken zich bevinden.

18.4. Als opdrachtnemer geen beroep kan doen op zijn eigendomsvoorbehoud omdat de geleverde zaken zijn vermengd, vervormd of nageetrokken, is opdrachtgever verplicht de nieuw gevormde zaken aan opdrachtnemer te verpanden en of te verhypothekeren.

Artikel 19: Toepasselijk recht en forumkeuze

19.1. a. Op alle overeenkomsten, waarop deze voorwaarden geheel of gedeeltelijk van toepassing zijn, is het Nederlands recht van toepassing.
b. Het Weens koopverdrag (C.I.S.G.) is niet van toepassing, evenmin als enige andere internationale regeling waarvan uitsluiting is toegestaan.

19.2. Onbetwiste geldvorderingen, voortvloeiend uit een overeenkomst waar deze voorwaarden op van toepassing zijn, zullen ter incasso worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter die bevoegd is in de vestigingsplaats van opdrachtnemer, tenzij dit in strijd is met het dwingend recht. Opdrachtnemer mag van deze bevoegdheidsregel afwijken en de wettelijke bevoegdheidsregels hanteren.

19.3. Alle overige geschillen, voortvloeiend uit een overeenkomst waar deze voorwaarden op van toepassing zijn zullen met uitsluiting van de gewone rechter worden onderworpen aan het oordeel van een scheidsrecht.

19.4. Het in lid 3 genoemde scheidsrecht wordt benoemd overeenkomstig de statuten van de Stichting Raad van Arbitrage voor de Bouw, en doet met inachtneming van de statuten van die Raad uitspraak.